

Jeffrey Sachs: Vládní dluh USA v roce 2022 dosáhl 95% HDP

- CZ24 News | 22. května 2023

USA: Aby Amerika překonala dluhovou krizi, musí přestat živit vojensko-průmyslový komplex, nejmocnější lobby ve Washingtonu, píše Jeffrey Sachs, univerzitní profesor na Kolumbijské univerzitě.

V roce 2000 činil vládní dluh USA 3,5 bilionu dolarů, což se rovná 35 % hrubého domácího produktu (HDP). V roce 2022 činil dluh 24 bilionů dolarů, což se rovná 95 % HDP. Dluh USA prudce stoupá, a proto současná dluhová krize Ameriky. Přesto jak republikánům, tak demokratům chybí řešení: zastavení amerických válek podle vlastního výběru a snížení vojenských výdajů.

Předpokládejme, že vládní dluh zůstal na skromných 35 % HDP jako v roce 2000. Dnešní dluh by činil 9 bilionů dolarů, na rozdíl od 24 bilionů dolarů. Proč americká vláda zadlužila více než 15 bilionů dolarů?

Jedinou největší odpovědí je závislost americké vlády na válce a vojenských výdajích. Podle Watsonova institutu na Brownově univerzitě dosáhly náklady na americké války od fiskálního roku 2001 do fiskálního roku 2022 neuvěřitelných 8 bilionů dolarů, což je více než polovina dluhu navíc ve výši 15 bilionů dolarů. Dalších 7 bilionů dolarů pocházelo zhruba stejně z rozpočtových deficitů způsobených finanční krizí v roce 2008 a pandemií Covid-19.

Aby Amerika překonala dluhovou krizi, musí přestat živit vojensko-průmyslový komplex (MIC), nejmocnější lobby ve Washingtonu. Jak slavně varoval prezident Dwight D. Eisenhower 17. ledna 1961: ***„Ve vládních radách se musíme chránit před získáním neoprávněného vlivu, ať už hledaného či nehledaného, vojensko-průmyslovým komplexem. Potenciál pro katastrofální vzestup nemístné moci existuje a bude přetrvávat.“*** Od roku 2000 vedlo MIC USA do katastrofálních válek v Afghánistánu, Iráku, Sýrii, Libyi a nyní na Ukrajině.

Vojensko-průmyslový komplex již dávno přijal vítěznou politickou strategii tím, že zajistil, aby vojenský rozpočet dosáhl do každého okrsku Kongresu. Kongresová výzkumná služba nedávno Kongresu připomněla, že ***„Výdaje na obranu se dotýkají každého člena okrsku Kongresu prostřednictvím platů a výhod pro členy vojenských služeb a důchodců, ekonomický a ekologický dopad instalací a nákup zbrojních systémů a dílů z místního průmyslu, mimo jiné.“*** Pouze statečný člen Kongresu by hlasoval proti vojensko-průmyslové lobby, ale statečnost rozhodně není charakteristickým znakem Kongresu.

Roční americké vojenské výdaje jsou nyní kolem 900 miliard dolarů, což je zhruba 40 % celkových světových výdajů, a jsou větší než dalších 10 zemí dohromady. Vojenské výdaje USA byly v roce 2022 trojnásobné oproti Číně. Podle rozpočtového úřadu Kongresu budou vojenské výdaje na roky 2024-2033 činit ohromujících 10,3 bilionu dolarů na současném základním plánu. Čtvrtině nebo více z toho by se dalo předejít ukončením amerických válek, uzavřením mnoha z asi 800 amerických vojenských základen po celém světě a vyjednáním nových dohod o kontrole zbrojení s Čínou a Ruskem.

Namísto míru prostřednictvím diplomacie a fiskální odpovědnosti však MIC pravidelně děsí americký lid komiksovými vyobrazeními padouchů, které musí USA za každou cenu zastavit. Seznam po roce 2000 zahrnoval afghánský Taliban, irácký Saddám Husajn, syrský Bašár al-Assad, libyjský Muammar Kaddáfí, ruský Vladimir Putin a nedávno čínský Si Ťin-pching. Válka, jak se nám opakovaně říká, je nezbytná pro přežití Ameriky.

Mírově orientovaná zahraniční politika by byla usilovně oponována vojensko-průmyslovou lobby, ale ne veřejností. [Významná veřejná pluralita](#) již chce méně, ne více, zapojení USA do záležitostí jiných zemí a méně, ne více rozmístění amerických jednotek v zámoří. Pokud jde o Ukrajinu, Američané chtějí v konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou spíše „malou roli“ (52 %) než „hlavní roli“ (26 %). To je důvod, proč se ani Biden, ani žádný nedávný prezident neodvážili požádat Kongres o jakékoli zvýšení daní na zaplacení amerických válek. Reakcí veřejnosti by bylo hlasité „Ne!“

Zatímco americké války byly pro Ameriku hrozné, byly mnohem větší katastrofou pro země, které Amerika údajně zachraňuje. Jak řekl Henry Kissinger: ***„Být nepřítelem Spojených států může být nebezpečné, ale být přítelem je fatální. Afghánistán byl americkou záležitostí od roku 2001 do roku 2021, dokud ho USA nenechaly zlomený, zkrachovalý a hladový. Ukrajina je nyní v americkém objetí se stejnými pravděpodobnými výsledky: pokračující válkou, smrtí a ničením.***

Vojenský rozpočet by mohl být omezitelný a hluboce seškrtný, kdyby USA nahradily své volby a závody ve zbrojení skutečnou diplomacií a dohodami o zbrojení. Pokud by prezidenti a členové kongresu dbali pouze na varování předních amerických diplomatů, jako byl William Burns, americký velvyslanec v Rusku v roce 2008 a nyní ředitel CIA, USA by chránily bezpečnost Ukrajiny prostřednictvím diplomacie a souhlasily s Ruskem, že by nerozšiřovat NATO na Ukrajinu, pokud Rusko také drželo svou armádu mimo Ukrajinu. Přesto je neúnavné rozšiřování NATO oblíbenou příčinou MIC; noví členové NATO jsou hlavními zákazníky americké výzbroje.

USA také jednostranně opustily klíčové dohody o kontrole zbrojení. V roce 2002 USA jednostranně odstoupily od smlouvy o antibalistických raketách. A spíše než podporovat jaderné odzbrojení - jak jsou USA a další jaderné mocnosti povinny činit podle článku VI Smlouvy o nešíření jaderných zbraní - vojensko-průmyslový komplex prodal Kongresu plány utratit do roku 2030 více než 600 miliard dolarů na „[modernizaci](#)“ americký jaderný arzenál.

Nyní MIC hovoří o vyhlídce na válku s Čínou o Tchaj-wan. Tlukot bubnů války s Čínou rozdmýchává vojenský rozpočet, ale válce s Čínou se lze snadno vyhnout, pokud se USA budou držet politiky jedné Číny, která náležitě podporuje vztahy mezi USA a Čínou. Taková válka by měla být nemyslitelná. Více než bankrot USA by to mohlo skončit svět.

Vojenské výdaje nejsou jedinou rozpočtovou výzvou. Stárnutí a rostoucí náklady na zdravotní péči přispívají k fiskálním potížím. Podle rozpočtového úřadu Kongresu dluh dosáhne [do roku 2052 185 procent HDP](#), pokud se současná politika nezmění. Náklady na zdravotní péči by měly být omezeny, zatímco daně pro bohaté by se měly zvýšit. Čelit vojensko-průmyslové lobby je však zásadním prvním krokem k uvedení amerického fiskálního domu do pořádku, potřebného k záchraně USA a možná i světa před zvrácenou americkou politikou řízenou lobby.

Překlad: FB První Zpravy